

STORTINGET

Innst. 523 L

(2020–2021)

Innstilling til Stortinget
fra arbeids- og sosialkomiteen

Prop. 184 L (2020–2021)

**Innstilling fra arbeids- og sosialkomiteen om
Endringer i folketrygdloven (hjelpetønad til barn
under sykehusopphold og virkningstidspunkt for
uføretrygd)**

Til Stortinget

1. Sammendrag

1.1 Proposisjonens hovedinnhold

I proposisjonen fremmes en endring av lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) § 6-8 om at hjelpetønad til barn under 18 år skal løpe uendret under sykehusopphold.

Det foreslås også endringer i folketrygdloven §§ 11-18 og 22-12 om virkningstidspunkt for uføretrygd for personer som mottar arbeidsavklaringspenger. Endringene er en klargjøring og presisering av lovteksten og innebærer ikke endring for brukerne.

Forslagene har ikke vært på høring. Forslaget om endring av folketrygdloven § 6-8 er en oppfølging av Stortingets anmodningsvedtak nr. 601 fra 11. februar 2021. I lys av de klare føringene fra Stortinget, samt forventning om rask oppfølging, anses det åpenbart unødvendig å sende forslaget på høring, jf. utredningsinstruksen punkt 3-3 andre ledd. Forslaget om endring av folketrygdloven §§ 11-18 og 22-12 er presisering av gjeldende rett og følger opp en uttalelse fra Sivilombudsmannen. Også for disse endringene anses det åpenbart unødvendig å sende forslaget på høring.

1.2 Oppfølging av anmodningsvedtak om grunn- og hjelpetønad

1.2.1 Innledning

I forbindelse med Stortingets behandling av Representantforslag 44 S (2020–2021) om å sikre hjelpetønad for barn under langvarige sykehusopphold, jf. Innst. 201 S (2020–2021) ble stortingsvedtak nr. 601 enstemmig vedtatt 11. februar 2021:

«Stortinget ber regjeringen fremme nødvendige lovforslag for å sørge for at barn under 18 år ikke trekkes i grunn- eller hjelpetønad som følge av langvarige sykehusopphold.»

Anmodningsvedtaket gjelder også grunnstønad. Det fremgår av Innst. 201 S (2020–2021) og Stortingets behandling at det haster å få på plass endringer i retten til hjelpetønad. Denne delen av anmodningsvedtaket er derfor prioritert, og regjeringen vil på egnet måte komme tilbake til Stortinget når det gjelder grunnstønad.

Det vises til proposisjonens kapittel 2.2, der det er redegjort for gjeldende rett når det gjelder hjelpetønad.

1.2.2 Departementets vurdering og forslag

Formålet med dagens bestemmelser er å unngå dobbeltdekning ved at det offentlige dekker utgifter både gjennom finansiering av institusjonsopphold og gjennom ytelser etter folketrygdloven.

Et sykehusopphold beskrives ikke som et avlastningsopphold på lik linje med barnebolig og avlastningsinstitusjoner. Det er grunn til å kunne beholde den tidligere innvilgede hjelpetønad uendret ved sykehusopphold, også når oppholdet varer lenger enn tre måneder.

Det foreslås å ta inn en bestemmelse i folketrygdloven § 6-8 om at hjelpestønad til barn under 18 år skal løpe uendret under opphold i en institusjon etter lov om spesialisthelsetjenesten m.m.

Det vises til lovforslaget, folketrygdloven § 6-8.

1.3 Virkningstidspunkt for uføretrygd

1.3.1 Innledning

Det vises til proposisjonens kapitel 3.2 der gjeldende rett når det gjelder uføretrygd, herunder hvem som kan innvilges uføretrygd, hvem som mottar og virkningstidspunkt for uføretrygd.

Det er også redegjort i proposisjonen om beregning av arbeidsavklaringspenger og uføretrygd, jf. kapitel 3.2.

I proposisjonen kapitel 3.5 er bakgrunnen for folketrygdloven § 22-12 tredje ledd beskrevet.

Sivilombudsmannen har undersøkt Arbeids- og velferdsetatens praksis for fastsettelse av virkningstidspunkt for uføretrygd i de sakene der den uføretrygdete tidligere har mottatt arbeidsavklaringspenger. Spørsmålet var om praksis var i tråd med folketrygdloven § 22-12 første ledd jf. tredje ledd. Sivilombudsmannen avga uttalelse 19. juni 2019 (Sivilombudsmannens saksnr. 2018/52). Det vises til proposisjonens kapitel 3.4 der det redegjøres for Sivilombudsmannens uttalelse og konklusjon.

1.3.2 Departementets vurdering og forslag

Arbeids- og velferdsetatens praksis for fastsettelse av virkningstidspunkt for uføretrygd for personer som har løpende arbeidsavklaringspenger er hensiktsmessig. En annen løsning ville vært svært krevende for etaten og gitt økte administrative kostnader. I tillegg gir det økt risiko for lengre saksbehandlingstid og større omfang av dobbeltutbetalinger med tilhørende tilbakebetalingskrav mot stønadmottaker.

Det er individuelle forhold som avgjør om arbeidsavklaringspenger eller uføretrygd vil gi høyest utbetaling, og dermed om en endring av praksis vil være til gunst eller ugunst for den enkelte.

Etatens nåværende praksis er i overensstemmelse med folketrygdloven § 22-12 tredje ledd, og de formålsbetraktninger som ble lagt til grunn ved innføring av nytt tredje ledd i 2004 der man søkte å løse situasjonen der personen allerede mottar en annen ytelse til livsopphold. Ordlyden i tredje ledd passer godt på situasjonen frem til måneden uføretrygd blir innvilget. For den kalendermåneden da uføretrygden innvilges er ordlyden ikke like treffende for de tilfeller der utbetaling av arbeidsavklaringspenger ikke enda har skjedd for hele måneden, selv om mottaker har et løpende vedtak. Det ønskes derfor å klargjøre lovteksten på dette punktet og foreslås et tillegg til § 22-12 tredje ledd, jf. lovforslaget.

For ytterligere å tydeliggjøre bestemmelsene om overgang fra arbeidsavklaringspenger til uføretrygd,

foreslås det også et nytt andre ledd i folketrygdloven § 11-18 om arbeidsavklaringspenger under behandling av krav om uføretrygd. Lovendringen vil stadfeste at til et medlem som har blitt innvilget uføretrygd, gis det arbeidsavklaringspenger frem til virkningstidspunktet for uføretrygden. Dette innebærer ingen realitetsendring. Det presiseres at det ikke vil foreligge rett til arbeidsavklaringspenger og uføretrygd for samme periode og at bruker ikke får noen valgrett mellom de to ytelsene.

Det vises til lovforslaget, folketrygdloven §§ 11-18 og 22-12.

1.4 Ikrafttredelse. Økonomiske og administrative konsekvenser

1.4.1 Hjelpestønad

Det foreslås at endringen av folketrygdloven § 6-8 trer i kraft fra 1. juli 2021.

På usikkert grunnlag anslås endringen å gi en merutgift på om lag 7 mill. kroner i 2021, med en helårseffekt på 14 mill. kroner. Det er i anslaget vurdert at endringen kan gjelde om lag 1 600 mottakere av hjelpestønad, det vil si om lag 5 pst. av mottakerne under 18 år, og at endringen vil gi en merutgift tilsvarende i snitt 3 måneder per mottaker. Når det gjelder bevilgningsforslag, vil dette fremmes forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2021.

Endringen vil ikke ha administrative konsekvenser av betydning.

1.4.2 Virkningstidspunkt for uføretrygd

Det foreslås at endringene i folketrygdloven §§ 11-18 og 22-12 trer i kraft straks, da det kun er tale om å lovregulere tydeligere den praksis, som allerede skjer i Arbeids- og velferdsetaten.

Forslaget vil verken ha økonomiske eller administrative konsekvenser, ettersom dagens praksis videreføres uendret.

2. Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Elise Bjørnebekk-Waagen, Lise Christoffersen, Arild Grande og fungerende leder Rigmor Aasrud, fra Høyre, Margret Hagerup, Heidi Nordby Lunde og Kristian Tonning Riise, fra Fremskrittspartiet, Jon Georg Dale og Bjørnar Laabak, fra Senterpartiet, Per Olaf Lundteigen, fra Sosialistisk Venstreparti, Solfrid Lerbrekk, og fra Kristelig Folkeparti, Torill Selsvold Nyborg, viser til Prop. 184 L (2020–2021) om endringer i folketrygdloven, der det foreslås en endring av lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) § 6-8 slik at hjelpestønad til barn under 18 år skal løpe uendret under sykehusopphold. Dette er en

oppfølging av stortingsvedtak nr. 601 fra 11. februar 2021, der Stortinget ba regjeringen fremme nødvendige lovforslag for å sørge for at barn under 18 år ikke trekkes i grunn- eller hjelpestønad som følge av langvarige sykehusopphold. I tillegg foreslås det også endringer i folketrygdloven §§ 11-18 og 22-12 om virkningstidspunkt for uføretrygd for personer som mottar arbeidsavklaringspenger. Endringene skal være en klargjøring og presisering av lovteksten og innebærer ingen endring for brukerne.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til at saken er en oppfølging av stortingsvedtak nr. 601 fra 11. februar 2021, basert på Representantforslag 44 S (2020–2021) fra representanter fra Sosialistisk Venstreparti om å sikre hjelpestønad for barn under langvarige sykehusopphold, jf. Innst. 201 S (2020–2021).

Flertallet viser til sine merknader i Innst. 201 S (2020–2021) og er fornøyd med at familiene dette angår, og som har opplevd dagens regelverk som en ekstra belastning i en særdeles krevende situasjon, nå vil oppleve mer trygghet og forutsigbarhet knyttet til familiens økonomi. Flertallet slutter seg på denne bakgrunn til endringen av folketrygdloven § 6-8.

3. Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av en samlet komité.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rå Stortinget til å gjøre følgende

vedtak til lov

om endringer i folketrygdloven (hjelpestønad til barn under sykehusopphold og virkningstidspunkt for uføretrygd)

I

I lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd gjøres følgende endringer:

§ 6-8 sjette ledd skal lyde:

Et medlem under 18 år beholder hjelpestønnen uendret under opphold i en institusjon etter lov om spesialisthelsetjenesten m.m.

Nåværende sjette ledd blir nytt syvende ledd.

§ 11-18 nytt andre ledd skal lyde:

Et medlem som er innvilget uføretrygd, gis arbeidsavklaringspenger fram til virkningstidspunktet for uføretrygden.

§ 22-12 tredje ledd nytt andre punktum skal lyde:

Til et medlem som har fått innvilget arbeidsavklaringspenger for samme måned som kravet om uføretrygd blir innvilget, utbetales uføretrygden fra og med måneden etter.

II

Loven trer i kraft straks. Endringene i folketrygdloven § 6-8 trer i kraft 1. juli 2021.

Oslo, i arbeids- og sosialkomiteen, den 20. mai 2021

Rigmor Aasrud

fung. leder

Torill Selsvold Nyborg

ordfører

